

Offerkind

Over het boek

Auteur: Rob Ruggenberg

Uitgeverij: Querido

Jaar van uitgave: 2020

Over de maker

De Nederlandse schrijver Rob Ruggenberg was journalist en dat merk je aan zijn boeken. Hij gebruikt vaak waargebeurde feiten als basis voor spannende verhalen en checkt nauwkeurig alle historische details (zie ook de Verantwoording op p.283). Je krijgt er dus ongemerkt een massa informatie over het verleden bij. Toen hij voor de krant schreef, reisde hij de hele wereld rond en deed dat ook toen hij later begon met het schrijven van historische jeugdromans. Voor het boek "IJsbaar" ging hij zelfs een maand wonen bij de Inuit! Hij kwam graag praten op scholen. Hij wilde zo contact hebben met zijn doelgroep, en jongeren enthousiast maken voor zijn boeken én voor lezen.

Sommige boeken zijn verfilmd en hij won heel wat prijzen zoals de Thea Beckman-prijs, de Archeon en de Zilveren Griffel. Hij is in 2019 overleden en was toen 73 jaar. "Offerkind" is zijn laatste boek

VERHAAL

1.1 Inhoud

Het verhaal speelt zich 4000 jaar geleden af, in de vroege bronstijd. Het meisje Ain woont met haar familie in een dorpje in Falwa, op de heide. Van een rondtrekkende vrouw die barnstenen kettingen verkoopt hoort ze over het Duinenland aan de zee, Wasnare. Daar wil ze heen, om zelf kralen te bewerken en vrij te zijn. Maar van haar vader moet ze de vrouw worden van Aab, een brutale, gewelddadige jongen. Als Aab haar wil overheersen doodt ze hem en moet ze vluchten. Ze wil naar het Duinenland. Kraai, een halfbloed jongen, helpt haar. De reis is gevaarlijk want ze moeten door de grote moerassen waar vijandige stammen huizen. Ze vallen in de handen van de Jonge Wolven maar kunnen vluchten. Onderweg vinden ze een tas met barnstenen, gereedschap en een bronzen bijl. (De tas van de jongen uit de proloog)

Dan worden ze gevangen genomen door een stam van het Oude Volk. Ain heeft moeraskoorts en is doodziek. Ze ziet hoe een baby aan Mhoa, de moerasgodin geofferd wordt: het kindje wordt op een hoge stellage achtergelaten om te sterven. Ook Kraai moet eraan geloven: ze gooien hem in het moeras. Ain ontsnapt mét de tas en kan Kraai net op tijd redden. Maar ze keert nog terug om de baby te halen. De heksenmeester probeert hen tegen te houden en verwondt Kraai die voortaan mank zal zijn. Ain vecht voor haar leven en doodt de heksenmeester. Hun tocht brengt hen vervolgens bij de Riviermensen: de vriendelijke Visser en zijn vrouw Apa. Ze leren paling vangen, boten bouwen en voor de baby zorgen die ze Rheia noemen. Toch moeten weer vluchten als hun gewelddadige verleden hen achterhaalt. Na een moeizame tocht over de rivier komen ze eindelijk bij de zee waar ze onderdak vinden bij de Duinmensen, Kars en Leie. Kraai wil er blijven en een gezin vormen maar Ain wil verder trekken. Ze wijst Kraai botweg af. Van een blonde vreemdeling die aan de overkant van de zee op het Grote Eiland (Engeland) woont, hoort ze dat ze verderop in het Noorden de kostbare barnstenen kan vinden. Ze zal er nooit

komen: Moerasmensen overvallen het dorp, iedereen wordt vermoord, ook Ain en het is Kraai die met Rheie meegaat met de Eilanders om daar een toekomst op te bouwen...

1.2 Personages

Ain is 15 jaar. Ze hoort bij de stam van de paardenmensen: ze is lang en blond, heeft een witte huid en blauwe ogen (p.110)

De verhalen van de barnsteenvrouw maken Ain aan het dromen: ze wil niet samenwonen met een man, ze wil vrij zijn. (p.30)

Ain is zelfstandig en dapper: 'Zo is ze opgevoed. Zélf doen.' (p.81)

Ze heeft geleerd op haar hoede te zijn voor vreemden, zo is ze eerst wantrouwig tegenover Visser en zijn vrouw: (p.142) maar ze is ook optimistisch: 'Toch zijn er ook ... vriendelijke mensen op de wereld.' (p.135)

Ze kan vechten voor haar leven en gaat dan tot het uiterste: ze slaat Aab dood als die haar wil aanranden (p.32) en later doodt ze de heksenmeester (p.128).

Ain neemt altijd de leiding en is keihard voor de gewonde Kraai 'En nu gaan staan, anders schòp ik je overeind!' (p.126)

Ze kan meedogenloos zijn en kiest voor zichzelf, ze heeft dan wel wroeging maar heeft er geen spijt van. (p.255)

De vader van **Kraai** was een lid van het oude Volk, die bronzen gereedschap ruilde voor een vrouw van de stam van Ain en er daarna vandoor ging. Kraai is dus een Tweebloed of Dubbelbloed en daarom hoort hij er nooit bij. Hij wordt ronduit slecht behandeld (p.34). Hij is klein en mager en heeft glinsterende zwarte ogen; als een kraai. 'Zijn leven lang was hij ruzies en gevechten uit de weg gegaan.' (p.69) Maar als hij moet vechten met een Jonge Wolf wint hij door zand in de ogen te gooien (p.73). Hij is niet sterk maar slim. Kraai is leergierig en wil nuttig zijn. Hij is van Ain gaan houden en gaat voor haar door het vuur.

Hij houdt ook van de mensen die hem opvangen, zoals de Visser en de Duinmensen. (p.276)

Hij is een gevoelige jongen, hij huilt wanneer Ain hem negeert (p.140) en hij houdt echt van baby Rheie ook al wil

Ain niet dat hij zich met haar bemoeit: 'Hij hoefde maar in die (...) donkere ogen te kijken of hij smolt.' (p.139)

'Als Rheie tegen hem lachte kon hij zijn geluk niet op.' (p.165)

Ain ziet dat hij een goede vader voor Rheie zou zijn. (p.163)

→ Voor wie kies jij? Voor Ain of voor Kraai?

→ Hoe is de relatie tussen Ain en Kraai?

- Ain was altijd vriendelijk tegen Kraai want ze had medelijden met hem (p.43). Maar zij geeft niet echt om hem, (p.75) ze laat hem zelfs achter bij de Jonge Wolven.
- Later is ze op hem aangewezen maar ze vertrouwt hem niet (p.82) tot ze beseft dat hij haar enige vriend is (p.111). Zonder hem kan ze haar doel niet bereiken 'Ze beseftte dat ze Kraai nodig had.' (p.164)
- Kraai is van Ain gaan houden: 'Ik heb altijd van je...' (p.120)
- Hij is trouw, voor hem is het vanzelfsprekend dat ze samenblijven, met de baby in het huis dat hij voor haar gebouwd heeft (p.250)

→ Voor Leie van het Duinvolk is het heel duidelijk: 'Jullie zijn bij elkaar met een bedoeling.' (p.245) Wat is die bedoeling? Dat wordt pas op het eind duidelijk: Kraai is degene die voor Rheie zal zorgen...

→ Begrijp je waarom Ain zo doet? Zou jij het anders doen?

1.3 De titel

Het boek heet "Offerkind".

→ Wie is dat kind? Is dat de jongen op de cover? Het is de baby die Ain gered heeft: Rheie. Ze is genoemd naar de rivier de Rijn.

1.4 Genre

Een **historische avonturenroman** voor de jeugd: het verleden komt tot leven in een spannend verhaal.

De schrijver gebruikt een archeologische vondst uit de oertijd en bouwt daar zijn eigen verhaal omheen.

Een mengeling van feiten en fictie.

- Wat zijn **de feiten**? Dat lees je in het nawoord, de epiloog op bladzijde 283. In de duinen aan de Nederlandse kust is in 1987 een graf met twaalf skeletten gevonden. De schrijver woonde daar in de buurt en het inspireerde hem om dit boek te schrijven.
- Wat is **de fictie**? Is dit verhaal echt gebeurd? Nee, het is verzonnen. De schrijver gebruikte zijn fantasie.
- Moet je er dan niets van geloven? Integendeel! De schrijver heeft zijn best gedaan om het leven in de bronstijd zo exact mogelijk weer te geven. Dat lees je dan weer in de Verantwoording op p.283. Dat is het fijne van (goede) historische boeken: je leert er ongemerkt van, vaak veel meer dan in de geschiedenisles. Ideaal om een spreekbeurt te geven in de klas!

1.5 Tijd

Het boek speelt in het Nederland van 4000 jaar geleden, dat toen vooral uit moeras bestond (want het ligt onder de zeespiegel). In Vlaanderen waren meer wouden en heidegebieden. Hoe dan ook waren het landschap, de manier van leven, het eten totaal anders dan wat we nu gewoon zijn. Maar ook hier leefden de mensen in dezelfde omstandigheden.

- Kun je voorbeelden geven?
 - Zelfs 4000 jaar geleden was het dorpsleven goed georganiseerd, ze wisten toen al dat je na de maaltijd de etensresten best zorgvuldig opruimt (tegen ongedierte) en de kookpotten schoon schrobt. (p.14)
 - Ze hadden een soort wc: het poepgat (p.14)
 - De mensen geloofden in goden en gaven offers om ze goed te stemmen: De moerasgodin Mhoa (p.7), De Riviergodin (p.179) en De Zeegodin Jurate (p.253)
 - Ze wisten precies welke kruiden en planten ze konden gebruiken, ze hadden vee, visten op paling, konden alles gebruiken zoals de pezen van de zeehond (p.227).

1.6 Volkeren

- Het land wordt bewoond door verschillende volkeren, kun je die opnoemen?
 - Ain hoort bij de Paardenmensen, ze kwamen ooit uit het oosten en hebben de oorspronkelijke bewoners, het Oude Volk verjaagd. Ze zijn landbouwers (p.24).
 - Mensen van het Oude Volk zijn klein en hebben een donkere huid en zwarte ogen. Ze hebben zich teruggetrokken in het moeras.
 - Riviermensen zoals Visser en zijn vrouw Apa leven van visvangst (p.147).
 - Duinmensen wonen aan de kust en jagen op herten everzwijnen en zeehonden (p.220).
 - De mannen van Het Grote Eiland (p.235) varen geregeld de Noordzee over om handel te drijven.

1.7 Perspectief

Het standpunt waarin de gebeurtenissen beschreven wordt wisselt voortdurend tussen Ain en Kraai, behalve in de proloog waar vanuit het personage van de verdwaalde jongen geschreven wordt. En in de epiloog en de Verantwoording komt schrijver Rob Ruggenberg zelf aan het woord.

- Waarom? Hij vertelt hoe hij op het idee van dit boek kwam. Hij wil ons laten weten dat hij zijn best heeft gedaan om alles wat we nu weten over het leven in de bronstijd zo nauwkeurig mogelijk in het verhaal te verwerken.
- Soms wordt iets twee keer verteld, heb je dat opgemerkt? Bijvoorbeeld op pagina 32 lees je hoe Ain haar broer Aab doodt en op pagina 37 lees je hoe Kraai daar getuige van is.

1.8 De cover

- Wat zie je? Een jongen lijkt in het water te springen. Hij heeft alleen een broek aan. Zwarte kale bomen en stronken die op enge monsters lijken, donkere wolken, kolkend water, in de verte iets dat op een huisje lijkt. Onheilspellend...
 - Wat dacht je toen je het boek voor het eerst zag? Had je meteen zin om te lezen? Had je enig idee waar het over ging?
- Je hebt het boek nu gelezen, kijk nog eens goed naar de cover.
- Wie is die jongen? Is het Kraai? Waarschijnlijk niet. Want Kraai heeft een donkere huid. Dit is de jongen uit de proloog op bladzijde 7. Een jonge handwerker die barnsteen verkoopt.

Tja, eigenlijk komt hij verder niet in het boek voor, behalve dat zijn tas, met de barnstenen later door Ain en Kraai gevonden wordt. (p.90 en 94)

- De illustratie geeft ook perfect de angstaanjagende sfeer in het moeras weer.

2. VERWERKING

2.1 Achterflap

→ Wat staat er op **de achterkant**?

- Een ketting van barnsteen.
- Een korte samenvatting van het verhaal.
- Iets over de schrijver.
- Twee uittreksels van recensies.

→ Waarom staat er eigenlijk iets achterop denk je?

Dat doen de uitgevers om nieuwe lezers een idee te geven waar het boek over gaat.

Om ze nieuwsgierig te maken. Het is eigenlijk een soort van **reclame**.

Als het goed is zie je dus in een oogopslag of het een boek iets voor jou is.

Opdracht: laat de juryleden achterkanten van boeken met elkaar vergelijken en beoordelen.

Soms dekt de vlag de lading niet...

→ Lees jij altijd de achterkant van een boek?

→ Wat vond je hiervan? Klopt de samenvatting en kreeg je zin om het te lezen?

Bij de recensies staat dat het 'een even bloederig als spannend avontuur' is.

→ Wat vind je van die tekst? Wat dacht je bij het woord 'bloederig'? Klopt het?

Mogelijke antwoorden:

- Het begint al meteen met een dode: de onbekende jongen die in het moeras verdrinkt. (p.7)
- Er wordt flink gevochten en er gaan veel mensen dood.
- Of: Het woord bloederig is nogal sensationeel, dan denk je eerder aan misdaadverhalen. Over moorden en zo.
- Of: Het is af en toe wel gewelddadig maar dat was nu eenmaal zo in die tijd. Het is zelfverdediging, Ain heeft geen keus.

Mogelijke discussie over "**functioneel**" en "**gratuit**" gebruik van geweld in boeken en in films.

Functioneel betekent dat de beschrijving van geweld moet bijdragen aan het verhaal.

Gratuit betekent dat gewelddadige scènes gebruikt kunnen worden omdat lezers het leuk en spannend vinden en ook wel omdat dat vaak goed verkoopt.

2.2 Herkenbare thema's

Racisme: Kraai wordt uitgesloten omdat hij een andere huidskleur heeft; de Riviermensen hebben verhalen gehoord dat Ain een heks is en jagen haar weg.

Dat klinkt nog steeds actueel. Racisme, wantrouwen voor wie anders is, zelfs fake news, het is van alle tijden.

Als Ain en Kraai vluchten zijn ze tieners, op het einde van het boek zijn ze door alles wat ze doormaakten volwassen geworden.

Ook nu hebben jongeren te maken met vriendschap die op de proef wordt gesteld, onbeantwoorde liefde, dromen over de toekomst, zoeken naar een eigen identiteit, omgaan met nieuwe verwarrende gevoelens, nieuwe vaardigheden leren enz.

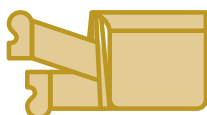
→ Herken je dat?

2.3 Einde

- Hoe eindigt dit boek? Had je dat zien aankomen!?
Het einde is echt een schok: Ain gaat dood. Alle Duinmensen worden vermoord, ook de kinderen. Kraai en Rheie zijn de enige overlevenden.
 - Wat vind je ervan dat de schrijver een hoofdpersoon laat doodgaan?
 - Had je liever een ander einde gehad?
-

3. VERDER LEZEN

- Het lied van de vreemdeling / Linda Dielemans (Leopold, 2020)
-

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de juiste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.